

NOTAT

Orienteringsnotat til Folketingets Europaudvalg og Beskæftigelsesudvalg om dansk høringssvar vedr. Kommissionens offentlige høring om handlingsplan for den europæiske søjle af sociale rettigheder

2. december 2020

J.nr. 2020 - 4539

CADI

Kommissionen har lanceret en offentlig høring vedr. en handlingsplan for den europæiske søjle af sociale rettigheder (fremover ”søjlen”). Kommissionen har meddelt at ville præsentere handlingsplanen i 1. kvartal 2021.

Hovedtrækkene i regeringens høringssvar er gengivet i nedenstående.

Generelle bemærkninger

- Med den strategiske dagsorden for 2019-2024 vedtaget i juni 2019 har EU's medlemsstater forpligtet sig til, at søjlen ”*bør gennemføres på EU- og medlemsstatsplan, idet der tages behørigt hensyn til de respektive beføjelser*”.
- Det er afgørende for Danmark, at det videre arbejde med søjlen respekterer kompetencefordelingen mellem EU's institutioner, nærhedsprincippet og forskellene i de nationale arbejdsmarksmoeller, herunder arbejdsmarkedets parter rolle og autonomi.
- Søjlen er ikke juridisk bindende. Hvis søjlens principper skal omsættes til regulering på EU-niveau, kræver det således separat lovgivning.
- Henvisninger til allerede præsenterede eller kommende udspil fra Kommissionen i forbindelse med specifikke bemærkninger i nedenstående foregriber ikke endelig dansk holdning til de omtalte forslag. Det vil sige, at når der i høringssvaret refereres til kommende politiske udspil fra Kommissionen, foregriber det ikke dansk holdning til det konkrete indhold af de nævnte udspil. Der vil således skulle tages stilling til hvert af disse udspil efter den normale EU-beslutningsprocedure, herunder inddragelse af Folketinget i relevant omfang.
- Der er vedtaget meget EU-regulering på beskæftigelsesområdet de seneste år, og der er nu behov for øget fokus på implementering og håndhævelse.
- Tiltag på EU-niveau er langt fra nok til at sikre gode sociale forhold. EU-landene, regionerne, kommunerne, arbejdsmarkedets parter, virksomhederne og civilsamfundet spiller en afgørende rolle.

Specifikke bemærkninger

Livslang læring, omskoling og uddannelse:

Danmark støtter fokus på livslang læring og uddannelse inden for den eksisterende finansiering fra relevante programmer under de europæiske fonde, især de europæiske strukturfonde. Derudover er det essentielt at fokusere på at sikre alle unges uddannelse eller beskæftigelse, hvorfor Danmark støtter det fortsatte arbejde med EU's Ungegaranti.

Ligestilling og ligebehandling:

Alle mennesker bør have samme muligheder for at udnytte deres fulde potentiale i forhold til uddannelse, arbejdsmarked og samfund generelt. Dette gælder uanset køn, race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering. Danmark støtter derfor ligestillingsstrategien 2020-2025, ligesom Danmark hilser Kommissionens LGBTI+ strategi velkommen.

Socialøkonomiske virksomheder:

Der bør gøres yderligere for at sikre, at mennesker på kanten af arbejdsmarkedet er i stand til at blive en del af arbejdsfællesskabet, herunder via socialøkonomiske virksomheder. Danmark ser derfor frem til Kommissionens kommende forslag til en handlingsplan for socialøkonomiske virksomheder.

Balancen mellem rettigheder og pligter:

Balancen mellem rettigheder og pligter er et afgørende element i flexicurity-tilgangen. Denne balance bør have for øje, når der udarbejdes regulering inden for beskæftigelsesområdet. Det er dog afgørende, at den overordnede indretning af arbejdsmarkedet, herunder både den passive og aktive arbejdsmarkedspolitik, og de sociale systemer, fortsat er national kompetence.

Fri og fair bevægelighed:

Den frie bevægelighed for arbejdskraft og tjenester er en forudsætning for et stærkt og konkurrencedygtigt EU. Det er dog ikke nok at sikre, at bevægeligheden er fri, bevægeligheden skal også være fair. Fair for arbejdstageren, fair for virksomhederne og fair for samfundet som helhed. Bedrageri, misbrug og udnyttelse af arbejdere er vedvarende udfordringer.

Danmark ønsker et europæisk ID-kort (jf. vedlagte non-paper¹), en europæisk sortliste og en social protokol. Den Europæiske Arbejdsmarkedsmyndighed (ELA) bør også spille en væsentlig rolle på dette område.

Blandt andet bør ELA effektivt styrke grænseoverskridende samarbejde og håndhævelse samt hjælpe medlemsstaterne med at identificere svig og misbrug i form af eksempelvis falske selvstændige, postkassevirksomheder og ulovligt opnåede sociale ydelser.

¹ Et non-paper er et uformelt dokument, der relativt detaljeret udbygger synspunkter med henblik på interessevaretagelse.

Platformsøkonomien:

Platformsøkonomien kan bidrage til at fremme arbejdsmarkedsdeltagelse for mennesker i udkanten af arbejdsmarkedet, men arbejdsforholdene for platformsøkonomiske arbejdstagere må ikke føre til et ræs imod bunden. Anstændige arbejdsforhold bør sikres for alle i platformsøkonomien. Hovedansvaret for at sikre anstændige arbejdsforhold bør forblive hos medlemsstaterne. Et kommende EU-initiativ til forbedring af arbejdsvilkårene i platformsøkonomien skal derfor respektere medlemsstaternes rolle og kompetencer og de forskellige arbejdsmarkedsmodeller, herunder dem, hvor arbejdsmarkedets parter er ansvarlige for løn- og arbejdsvilkår.

Løn og social dialog:

Enhver arbejdstager i EU bør være i stand til at tjene en anstændig løn, når vedkommende arbejder på fuld tid. Danmark anerkender udfordringerne på dette område og støtter formålet med det foreslåede initiativ om mindsteløn. Men bindende EU-foranstaltninger risikerer at underminere velfungerende arbejdsmarkedsmodeller, hvor lønninger fastsættes udelukkende gennem kollektive forhandlinger, og hvor arbejdsmarkedets parter forhandler lønninger uden politisk indblanding. I stedet tror vi på fremme af social dialog, hvilket kan ske på en række forskellige måder, jf. vedlagte non-paper, der tidligere er sendt til udvalgene og Kommissionen.

Arbejds miljø:

Det bør være målet, at ingen bliver syge af at gå på arbejde. Danmark opfordrer til øget fokus på og gennemsigtighed i implementeringen og håndtøvelsen af eksisterende lovgivning på arbejdsmiljøområdet. I fremtiden skal der være fokus på "klassiske" emner, som forbedring af arbejdsforholdene, herunder f.eks. løbende opdateringer af kræftdirektivet. Det kommende forslag til en ny strategi for arbejdsmiljø bør også tage fat på "nye" spørgsmål såsom psykisk arbejdsmiljø.

Børnepasning:

Børnepasning af høj kvalitet er vigtigt for at sikre børns trivsel, læring og udvikling. Det er vigtigt for alle børn, men især for børn fra en mindre privilegeret baggrund. Børnepasning er centralt for at understøtte arbejdsmarkedsdeltagelse for både kvinder og mænd. Der er derfor et fortsat behov for at fokusere på at nå Barcelona-målene om andelen af børn i børnepasning.

Personer med handicap:

Alle personer bør have mulighed for at blive inkluderet i det generelle samfund, herunder i uddannelse og på arbejdsmarkedet. Derfor ser Danmark frem til Kommissionens kommende forslag til en europæisk handicapstrategi efter 2020 og støtter visionen om implementering af FN-konvention om rettigheder for personer med handicap i EU.